

31 ΔΕΚ. 2013

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 16.12.2013
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Α./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./246

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Χρήστο Παππά
2. Υπουργείο Εξωτερικών
3. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 4521/3.12.2013 Ερώτηση

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 4521/3.12.2013 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Χρήστου Παππά και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η Μονή Στουδίου, αφιερωμένη στον Άγιο Ιωάννη Πρόδρομο, βρίσκεται στον Ξηρόλοφο, τον έβδομο λόφο της Κωνσταντινούπολης. Το καθολικό της μονής, το οποίο ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο της τρίκλιτης βασιλικής, οικοδομήθηκε τον 5^ο αιώνα, πιθανότατα πριν από το 454, από κάποιον συγκλητικό Στούδιο. Η ίδρυση της μονής χρονολογείται από τον Θεοφάνη τον Ομολογητή περί το 463, στα χρόνια του αυτοκράτορα Λέοντα Α'. Η μονή άκμασε τον 9^ο αιώνα, στα χρόνια του Θεοδώρου Στουδίτη, ενώ στους αιώνες που λειτούργησε αναδείχθηκε στην πολυπληθέστερη μονή της Κωνσταντινούπολης και αποτέλεσε λαμπρό πνευματικό κέντρο όλης της βυζαντινής αυτοκρατορίας, με σημαντική συμβολή στη θρησκευτική, πολιτική και πολιτιστική ζωή του Βυζαντίου.

Περί το 1481 ο ναός μετετράπη σε τέμενος από τον Αλβανό Ιμραχόρ Ιλιάς Μπέη, ιπποκόμο του Σουλτάνου Βαγιαζήτ Β', και ονομάσθηκε *Μιραχόρ* ή *Ιμραχόρ τζαμί* («*Τζαμί του ιπποτρόφου*»). Το κτήριο ήδη από τον 18^ο αιώνα και εξής υπέστη αλλεπάλληλα πλήγματα. Το 1782 κάηκε, το 1894 επλήγη από σεισμό, ενώ το 1920 κάηκε ξανά. Σήμερα από τη μονή σώζεται ερειπωμένο το καθολικό. Μέχρι σήμερα το μνημείο λειτουργεί ως μουσείο.

Το σημαντικό αυτό βυζαντινό μνημείο βρίσκεται πολύ κοντά στη νότια απόληξη των θεοδοσιανών βυζαντινών τειχών και στο οχύρωμα του Επταπυργίου, μνημεία τα οποία συγκαταλέγονται στις ιστορικές περιοχές της Κωνσταντινούπολης ("Historic Areas of Istanbul"), οι οποίες έχουν ενταχθεί ήδη από το 1985 στον Κατάλογο των Μνημείων της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.

Αναφορικά με το ναό της Αγίας Σοφίας Τραπεζούντας, πρόκειται για ναό με εξέχουσα θέση ανάμεσα στα μνημεία του Πόντου, χτισμένο σε κοντινή απόσταση έξω από τα τείχη της πόλης, σύνθετο σταυροειδή εγγεγραμμένο με τρούλο, νάρθηκα και τρία εντυπωσιακά πρόπυλα, και αποτελεί το κέντρο ενός ευρύτερου οχυρωμένου οικοδομικού συγκροτήματος. Πλαισιώνεται από πύργο με παρεκκλήσι, από κατάλοιπα μικρότερου ναού και άλλων κτισμάτων, κατά πάσα πιθανότητα μοναστηριακών. Φιλολογικές πηγές του 14ου αιώνα μνημονεύουν τη μονή "της του Θεού Λόγου Σοφίας" και "την μονήν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού". Ο ναός της Αγίας Σοφίας έχει συνδεθεί με την τοπική αυτοκρατορική δυναστεία των Μεγάλων Κομνηνών. Οφείλεται σε αυτοκρατορική χορηγία, ιδρύθηκε δε είτε από το Μανουήλ Α' Μεγάλο Κομνηνό (1238-1263), είτε από τους απογόνους του.

Ο ναός υπήρξε μουσείο επί σειρά ετών.

Ο ναός της Αγίας Σοφίας στη Νίκαια της Βιθυνίας αποτελεί ένα από τα παλαιότερα βυζαντινά μνημεία της πόλης. Η ευμεγέθης βασιλική που οικοδομήθηκε τον 6^ο αιώνα, στα χρόνια του Ιουστινιανού, φιλοξένησε το έτος 787 μ.Χ. την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο. Στα 1065 μ.Χ. ισχυρός σεισμός έπληξε το μνημείο, στη θέση του δε οικοδομήθηκε ο ναός που σώζεται μέχρι σήμερα. Μετά την άλωση της Νίκαιας από τους Οθωμανούς υπό τον Ορχάν Γαζή, το 1331, ο ναός μετατράπηκε σε τέμενος, με την ονομασία Οχράν Τζαμί.

Ο ναός υπήρξε μουσείο επί σειρά ετών.

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, δια των αρμοδίων υπηρεσιών του, είναι υπεύθυνο για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας, εντός των ορίων του Ελλαδικού χώρου (Ν. 3028/2002, άρθρο 2).

Η χώρα μας ως κράτος - μέλος της UNESCO και άλλων διεθνών οργανισμών, λαμβάνει ενεργό μέρος στις διεθνείς συναντήσεις που αφορούν στην προστασία των πολιτιστικών μνημείων σε όλο τον κόσμο και παρακολουθεί προσεκτικά τις πολιτιστικές εξελίξεις σε παγκόσμιο αλλά και περιφερειακό επίπεδο, καταθέτοντας προτάσεις και συμμετέχοντας σε προγράμματα τεχνικοοικονομικής φύσεως, όπου παρίσταται ανάγκη.

Αναλυτικότερα και συγκεκριμένα όσον αφορά στο θεσμικό πλαίσιο πολιτιστικής συνεργασίας Ελλάδας - Τουρκίας, η Ελλάδα έχει ανανεώσει προσφάτως τη συνεργασία της με την Τουρκία μέσω της υπογραφής στην Κωνσταντινούπολη στις 4.3.2013:

1. Πολιτιστικού, εκπαιδευτικού, επιστημονικού, μέσων μαζικής ενημέρωσης, νεολαίας και αθλητισμού Προγράμματος ανταλλαγών μεταξύ της κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για την τριετία 2013-2015.

Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται δέσμη άρθρων (47-54) για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη συνεργασία στον τομέα της αρχαιολογίας τόσο σε διμερές, όσο και σε επίπεδο διεθνών οργανισμών.

2. Κοινής Διακήρυξης Προθέσεων για συνεργασία στους τομείς της αναγνώρισης, προστασίας και διατήρησης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στο πλαίσιο της Σύμβασης της UNESCO για την Παγκόσμια Κληρονομιά, στην οποία δηλώνεται η πρόθεση για πλήρη αξιοποίηση της θεσμικής ικανότητας και όλων των κατάλληλων μηχανισμών της UNESCO για την αναγνώριση, προστασία και διατήρηση της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, διαδικασία που μπορεί να διευκολύνει τη μελλοντική διμερή συνεργασία στο πεδίο αυτό.

Σε διμερές επίπεδο, στο πλαίσιο του Μορφωτικού Προγράμματος Ελλάδος-Τουρκίας 2013-2015, προβλέπεται, μεταξύ άλλων:

- Η αμοιβαία συμμετοχή αντίστοιχων λειτουργών και επιστημόνων σε συνέδρια, διασκέψεις και συμπόσια που θα διοργανώνονται και στις δύο χώρες, στον τομέα διατήρησης των αρχαιολογικών χώρων και μνημειακών κτιρίων.

- Η ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών σχετικά με τις αντίστοιχες νομοθεσίες και τις βέλτιστες πρακτικές, όσον αφορά την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

- Η ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών σχετικά με την προστασία και διατήρηση αρχιτεκτονικών, ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων, συγκροτημάτων, χώρων, αντικειμένων και έργων τέχνης. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται και η αμοιβαία διευκόλυνση των συμφωνηθεισών επισκέψεων μελέτης που θα πραγματοποιούνται από λειτουργούς, εμπειρογνώμονες ή επιστήμονες.

- Η ανταλλαγή αρχαιολόγων, εμπειρογνώμωνων στον τομέα της διατήρησης αρχαιολογικών χώρων και στον τομέα της μουσειολογίας, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών.

Στο επίπεδο διεθνών οργανισμών προβλέπεται, μεταξύ άλλων:

- Στο πλαίσιο του Μορφωτικού Προγράμματος Ελλάδος-Τουρκίας 2013-2015 (άρθ. 47), η συνεργασία για την παρεμπόδιση και αποτροπή παρανόμων πράξεων που σχετίζονται με έργα τέχνης και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και διατήρησης και συντήρησης της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς, όπως καθορίζεται σε Συνθήκες και Συμφωνίες της UNESCO, του Συμβουλίου της Ευρώπης και άλλων διεθνών οργανισμών.

- Στο πλαίσιο του Ν. 3028/2002, άρθ. 1, παρ. 3, ορίζεται ότι το ελληνικό κράτος μεριμνά για τα πολιτιστικά αγαθά που συνδέονται ιστορικά με την Ελλάδα, οπουδήποτε κι αν βρίσκονται, στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου. Εν προκειμένω, η Σύμβαση της UNESCO για τα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς (1972) ορίζει στο άρθ. 6, παρ. 2 ότι κράτη άλλα από αυτό, στην επικράτεια του οποίου βρίσκεται το μνημείο, μπορούν να βοηθήσουν στην προστασία του μόνον εάν το κράτος, στην επικράτεια του οποίου βρίσκεται το μνημείο, το ζητήσει. Βάσει της παρ. 3 του άρθ. 6 της ίδιας Σύμβασης, κάθε κράτος-μέλος φροντίζει να μην λαμβάνει εκ προθέσεως μέτρα που θα μπορούσαν να βλάψουν άμεσα ή έμμεσα την πολιτιστική κληρονομιά που βρίσκεται στο έδαφος των άλλων κρατών-μελών της Σύμβασης.

Κατά τα λοιπά αρμόδιο να απαντήσει είναι το συνερωτώμενο Υπουργείο Εξωτερικών.

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού
2. Δ/ση Διεθνών Σχέσεων
3. ΔΒΜΑ

